

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.103/1024/3886
Konu : Yazılı soru önergesi

06. / 10 / 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 24/02/2016 tarihli ve 43452547-120.07-20772 sayılı yazı,
b) 07/03/2016 tarihli ve 56020453/2016-610.01.E.453/1961 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Dr. M. Sezgin Tanrıkulu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/2027 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAG
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.103/1023/3885
Konu : Yazılı soru önergesi

06 / 10 / 2016

Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/2027 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) 650 sayılı "Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin 26/08/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği malûmlardır. Kararnamenin 1. maddesiyle, "2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"un 13/A maddesine hüküm eklenerek, Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurulara ilişkin, ilgili kurum ve kuruluşlardan bilgi, belge ve görüşlerini istemek, savunmaları hazırlamak ve gerektiğinde oturumlara temsilci göndermek ve diğer görevleri yerine getirmek üzere, Bakanlığımız Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü bünyesinde İnsan Hakları Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bakanlığımız ile Dışişleri Bakanlığı arasında imzalanan 14 Kasım 2011 tarihli iş birliği protokolü gereğince; 1 Mart 2012 tarihinden geçerli olmak üzere, daha evvel Dışişleri Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurularda Hükümeti savunma ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ihlâl kararlarının icrası görevi, dış politikayı ilgilendiren başvurular ve Devlet başvuruları için öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla, Bakanlığımız tarafından üstlenilmiştir.

Dışişleri Bakanlığı ile yapılan protokol gereği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından hükmedilen tazminatların ödenmesi işi, Bakanlığımız tarafından 1 Mart 2012 tarihinden sonra kesinleşen kararlar açısından söz konusudur. Bu nedenle, 1 Haziran 2012 tarihinden önceki döneme ait bilgilerin Dışişleri Bakanlığından edinilebileceği düşünülmektedir.

B) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Ülkemiz hakkında vermiş olduğu ihlâl kararları, yeni kararlar olmayıp 1994 yılından bu yana verilen ve biriken kararlardan oluşmaktadır. Herhangi bir uygulamanın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine götürülebilmesi için iç hukuk yollarının tamamının tüketilmesi gerektiği ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kendisine yapılan bir başvuru hakkında ortalama 5 yıl sonra karar verebileceği dikkate alındığında, bugün verilen bir ihlâl kararının konusunu, yaklaşık on yıl önce ortaya konulan bir uygulama oluşturmaktadır. Yapılan yargı reformları da yürürlüğe girdikleri tarihten itibaren yürütülecek uygulamaları etkileyeceğinden, gelecekte yaşanacak insan hakkı ihlallerinin azalması, bugün yapılan bu çalışmaların başarısını ortaya koyacaktır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

C) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan bir başvuru, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Ülkemize iletildiği zaman bilgi sahibi olunmaktadır. Başvuruların, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Ülkemize iletilmesi, yapıldığı yıla göre değil, kendi kurduğu sistem çerçevesinde ele alma sırasına göre gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine hangi yılda kaç başvuru yapıldığı, ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından yapılacak bir istatistik çalışma sonucunda öğrenilebilecek bir konudur.

II- 1992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun, "Görev" kenar başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde, adli sicil tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımızın görevleri arasında sayılmıştır. Adalet istatistiklerinin hazırlanmasında, 2008 yılı öncesi dosya sayısı esas alınırken, UYAP veri tabanına uyum sağlanması amacıyla 2009 yılı itibarıyla, suç sayısı esas alınmaya başlanılmıştır. Başka bir ifadeyle, 2009 yılı öncesinde bir dosyada birden fazla sanık olması ya da bir kişinin birden fazla suçu olması nazara alınmadan dosya sayısı üzerinden istatistikler hazırlanırken, anılan yıl itibarıyla suç sayısı esas alınarak istatistikler hazırlanmaya başlanılmıştır. Bu uygulama sonucu, yeni istatistik hazırlama sisteminde, örneğin bir kişinin bir dosyada on tane suçu olması ya da bir dosyada on sanığın suçu olması hâlinde on ayrı suç olarak değerlendirme yapılmaktadır.

Soru önergesine konu edilen işkence ve eziyet suçlarıyla ilgili olarak yukarıdaki esaslar doğrultusunda derlenmiş bilgilere Bakanlığımız Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün "<http://www.adlisicil.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

III- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3. maddesi kapsamında "işkence veya kötü muamele" iddialarıyla ilgili olarak, savunma sürecinden sonra hangi eylemin işkence, hangi eylemin kötü muamele kapsamında kaldığını takdir ettiği, bu sebeple mahkemeye yapılan başvuru neticesinde Ülkemize savunma için tebliğ edilen başvuruların kaçının işkence kaçının kötü muamele kapsamında olduğuna ilişkin kesin bir ayırım yapılamadığı,

İşkence ve kötü muamele yasağı ile ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Ülkemize tebliğ edilen başvuru sayısının 2012 yılında 35, 2013 yılında 37, 2014 yılında 28, 2015 yılında 27 olduğu,

Mahkeme tarafından işkence yasağı yönünden Ülkemiz aleyhine 2012, 2013 ve 2014 yılları itibarıyla herhangi bir ihlâl kararı verilmediği, 2015 yılında ise 2 ihlâl kararı verildiği,

B) Mahkemenin genel uygulama olarak ihlâl kararı vermekle yetindiği başvuruların yanı sıra bazı başvurularda tazminata da hükmedebildiği, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin her bir maddesi ile ilgili ödenen tazminat miktarları konusunda Bakanlığımızda talep edilen ayrıntıda istatistikî veri bulunmadığı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan